

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

Nguyễn Thị Tú Uyên
Học viên Cao học, Đại học Trà Vinh

Tóm tắt: Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, việc quản lý hoạt động trải nghiệm có ý nghĩa quyết định đến chất lượng tổ chức và hiệu quả giáo dục trong nhà trường. Bài viết tập trung hệ thống hóa một số vấn đề lý luận cơ bản về quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học, bao gồm các khái niệm về trải nghiệm, hoạt động trải nghiệm; nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm; đồng thời làm rõ các chức năng quản lý như xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo, kiểm tra và đánh giá hoạt động trải nghiệm. Kết quả nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở lý luận cho việc nghiên cứu thực trạng và đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động trải nghiệm ở các trường tiểu học, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

Từ khóa: hoạt động trải nghiệm; quản lý hoạt động trải nghiệm; Chương trình giáo dục phổ thông 2018

SOME THEORETICAL ISSUES IN THE MANAGEMENT OF EXPERIENTIAL ACTIVITIES FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Abstract: In the context of the fundamental and comprehensive reform of education and training, the management of experiential activities plays a decisive role in the quality of organization and educational effectiveness within schools. This article focuses on systematizing fundamental theoretical issues regarding the management of experiential activities for primary school students, including concepts of “experience” and “experiential activities,” as well as the content, methods, and organizational forms of such activities. It also clarifies management functions such as planning, organizing implementation, directing, monitoring, and evaluating experiential activities. The research findings contribute to the theoretical foundation for examining the current situation and proposing management measures for experiential activities in primary schools, thereby meeting contemporary educational reform requirements.

Keywords: experiential activities; management of experiential activities; 2018 General Education Curriculum

Nhận bài: 10/09/2026

Phản biện: 11/10/2026

Duyệt đăng: 15/10/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hoạt động trải nghiệm là một bộ phận quan trọng của quá trình giáo dục toàn diện, góp phần hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh thông qua việc tham gia trực tiếp vào các hoạt động thực tiễn. Đối với học sinh tiểu học, hoạt động trải nghiệm có ý nghĩa đặc biệt trong việc hình thành kỹ năng sống, thói quen tích cực, năng lực tự phục vụ, giao tiếp, hợp tác và thích ứng với môi trường xã hội.

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 (GDPT 2018) được xây dựng theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học, trong đó hoạt động trải nghiệm là nội dung giáo dục bắt buộc, tạo điều kiện để học sinh vận dụng kiến thức, kỹ năng vào thực tiễn, phát triển các phẩm chất chủ yếu và năng lực cốt lõi. Nghị quyết số 29-NQ/TW năm 2013 và Luật Giáo dục năm 2019 cũng nhấn mạnh yêu cầu chuyển từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực và khả năng sáng tạo của người học (Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, 2013; Quốc hội, 2019).

Từ góc độ khoa học quản lý giáo dục, quản lý hoạt động trải nghiệm là quá trình tác động có

mục đích, có kế hoạch của chủ thể quản lý đến các thành tố của hoạt động trải nghiệm nhằm bảo đảm hoạt động được tổ chức phù hợp với mục tiêu giáo dục và đặc điểm học sinh. Công tác quản lý bao gồm các chức năng cơ bản như lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo, kiểm tra và đánh giá.

Tuy nhiên, các nghiên cứu về quản lý hoạt động trải nghiệm ở cấp tiểu học vẫn còn chưa nhiều, đặc biệt trong bối cảnh triển khai Chương trình GDPT 2018. Nhiều vấn đề lý luận liên quan đến nội dung, phương thức tổ chức, cơ chế phối hợp và quản lý hoạt động trải nghiệm cần tiếp tục được nghiên cứu, bổ sung và hoàn thiện. Vì vậy, nghiên cứu cơ sở lý luận về quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học có ý nghĩa khoa học và thực tiễn, góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức các hoạt động giáo dục trong nhà trường.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU LÝ LUẬN

2.1. Khái niệm cơ bản

2.1.1. Trải nghiệm

Trải nghiệm là quá trình con người trực tiếp tham gia vào các hoạt động thực tiễn, qua đó tích lũy tri thức, kỹ năng, thái độ và hình thành những giá trị cá nhân. Trong giáo dục, trải nghiệm được xem là phương thức giúp người học phát triển

năng lực thông qua việc học từ thực tiễn và từ chính những hoạt động mà bản thân đã tham gia.

Ở góc độ giáo dục học, trải nghiệm là quá trình cá nhân huy động kiến thức, kỹ năng và vốn sống để thực hiện các nhiệm vụ thực tiễn, đồng thời rút ra bài học và kinh nghiệm cho bản thân. Thông qua trải nghiệm, người học có cơ hội gắn kết lý thuyết với thực tiễn, phát triển tư duy, năng lực giải quyết vấn đề, khả năng sáng tạo và thích ứng với môi trường.

Trong phạm vi bài viết này, trải nghiệm được hiểu là quá trình học sinh trực tiếp tham gia vào các hoạt động thực tiễn, huy động kiến thức, kỹ năng và kinh nghiệm đã có để thực hiện nhiệm vụ, tương tác với môi trường và rút ra những bài học mới, qua đó góp phần hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực.

2.1.2. Hoạt động trải nghiệm

Hoạt động trải nghiệm là nội dung giáo dục tạo cơ hội cho học sinh trực tiếp tham gia các hoạt động thực tiễn, vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học để giải quyết các tình huống trong học tập và cuộc sống, qua đó hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực. Đây là phương thức giáo dục gắn lý thuyết với thực tiễn, giúp học sinh học thông qua hành động và tương tác với môi trường xung quanh.

Chương trình GDPT 2018 xác định hoạt động trải nghiệm là hoạt động giáo dục bắt buộc, được tổ chức thông qua các hình thức như sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, hoạt động giáo dục theo chủ đề, câu lạc bộ, hoạt động lao động, hoạt động xã hội, hoạt động hướng đến cộng đồng, văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao và các hoạt động thực tiễn khác. Qua đó, học sinh có cơ hội vận dụng kiến thức, kỹ năng vào thực tiễn và phát triển các phẩm chất, năng lực theo mục tiêu của chương trình giáo dục phổ thông.

Đối với học sinh tiểu học, hoạt động trải nghiệm phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý và nhu cầu được hoạt động, khám phá, thể hiện bản thân. Thông qua các hoạt động này, học sinh không chỉ củng cố kiến thức mà còn phát triển kỹ năng sống, giao tiếp, hợp tác, giải quyết vấn đề và hình thành các phẩm chất như trách nhiệm, chăm chỉ, nhân ái và trung thực.

2.2. Cơ sở lý luận về hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

2.2.1. Nội dung hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Nội dung hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học được xây dựng nhằm tạo cơ hội cho học

sinh tham gia các hoạt động thực tiễn phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, qua đó vận dụng kiến thức đã học, khám phá bản thân, phát triển các mối quan hệ xã hội và hình thành phẩm chất, năng lực theo mục tiêu giáo dục tiểu học.

Theo Chương trình GDPT 2018, nội dung hoạt động trải nghiệm ở cấp tiểu học gồm các mạch cơ bản: hoạt động hướng vào bản thân, hoạt động hướng đến xã hội, hoạt động hướng đến tự nhiên và bước đầu làm quen với nghề nghiệp (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2018b). Trong đó, hoạt động hướng vào bản thân giúp học sinh nhận thức đặc điểm cá nhân, hình thành thói quen tích cực, tính tự giác, khả năng tự phục vụ và tự bảo vệ; hoạt động hướng đến xã hội giúp xây dựng mối quan hệ với gia đình, nhà trường và cộng đồng; hoạt động hướng đến tự nhiên giúp nâng cao nhận thức về môi trường và ý thức sống hài hòa với thiên nhiên; hoạt động làm quen với nghề nghiệp giúp học sinh bước đầu nhận biết một số nghề, hiểu giá trị của lao động và hình thành thái độ trân trọng người lao động.

Bên cạnh các nội dung cốt lõi, nhà trường có thể tích hợp giáo dục truyền thống lịch sử, văn hóa địa phương, kỹ năng sống, bảo vệ môi trường, an toàn giao thông, giá trị sống và các hoạt động phục vụ cộng đồng phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường và địa phương.

2.2.2. Phương pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Phương pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm là cách thức tổ chức và hướng dẫn học sinh tham gia các hoạt động thực tiễn nhằm đạt mục tiêu giáo dục. Khác với phương pháp dạy học chủ yếu tập trung vào truyền thụ kiến thức, hoạt động trải nghiệm chú trọng tạo cơ hội để học sinh trực tiếp tham gia, thực hành, khám phá, tương tác và rút ra bài học từ trải nghiệm của bản thân. Việc lựa chọn phương pháp cần phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của học sinh.

Các phương pháp chủ yếu gồm: trải nghiệm thực tiễn; thảo luận và chia sẻ kinh nghiệm; giải quyết vấn đề; đóng vai; trò chơi trải nghiệm; dự án và hoạt động nhóm. Việc vận dụng linh hoạt các phương pháp này tạo điều kiện để học sinh được tham gia trực tiếp, suy ngẫm, chia sẻ và vận dụng những điều đã học vào cuộc sống, qua đó góp phần phát triển phẩm chất và năng lực theo yêu cầu của Chương trình GDPT 2018 (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2018b).

2.2.3. Hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm là cách thức bố trí và triển khai các hoạt động giáo dục nhằm tạo cơ hội cho học sinh tham gia vào các tình huống thực tiễn, qua đó hình thành kiến thức, kỹ năng, thái độ và phát triển phẩm chất, năng lực. Việc lựa chọn hình thức tổ chức cần phù hợp với mục tiêu giáo dục, đặc điểm tâm sinh lý của học sinh và điều kiện thực tế của nhà trường.

Theo Chương trình GDPT 2018, hoạt động trải nghiệm ở tiểu học có thể được tổ chức thông qua sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, hoạt động theo chủ đề giáo dục, câu lạc bộ, tham quan và học tập thực tế, hoạt động xã hội và phục vụ cộng đồng, ngày hội, hội thi, sự kiện giáo dục, cũng như các hoạt động trên môi trường số và ứng dụng công nghệ.

Các hình thức tổ chức có mối liên hệ và hỗ trợ lẫn nhau. Việc lựa chọn, phối hợp linh hoạt các hình thức phù hợp sẽ góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động trải nghiệm, tạo môi trường thuận lợi để học sinh phát triển toàn diện về phẩm chất, năng lực và kỹ năng sống.

2.3. Cơ sở lý luận về quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

2.3.1. Xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động trải nghiệm giúp xác định rõ mục tiêu, nội dung, tiến độ và các điều kiện thực hiện trong từng giai đoạn. Mục tiêu hoạt động cần phù hợp với mục tiêu giáo dục tiểu học, hướng đến hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực và kỹ năng sống cho học sinh. Trên cơ sở đó, nhà trường lựa chọn nội dung, hình thức và phương pháp tổ chức phù hợp với điều kiện thực tế và nhu cầu phát triển của học sinh.

Kế hoạch cần xác định rõ chủ đề trải nghiệm, thời gian tổ chức, đối tượng tham gia, đơn vị phụ trách, nguồn lực huy động và kết quả dự kiến; đồng thời bảo đảm tính liên tục, kế thừa, phù hợp với từng khối lớp và nhiệm vụ giáo dục của nhà trường. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục, việc xây dựng kế hoạch cũng cần chú trọng ứng dụng công nghệ thông tin, tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội, đồng thời linh hoạt điều chỉnh theo điều kiện thực tế.

Như vậy, xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động trải nghiệm là quá trình xác định mục tiêu, nội dung, hình thức tổ chức, nguồn lực và biện pháp

thực hiện, giữ vai trò định hướng cho toàn bộ quá trình quản lý hoạt động trải nghiệm trong nhà trường tiểu học.

2.3.2. Tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Tổ chức hoạt động trải nghiệm là chức năng quan trọng trong quá trình quản lý ở trường tiểu học, đòi hỏi nhà trường xây dựng cơ cấu thực hiện và phân công trách nhiệm rõ ràng cho các lực lượng tham gia. Hiệu trưởng giữ vai trò chỉ đạo chung; phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn hỗ trợ điều hành; tổ chuyên môn, giáo viên chủ nhiệm, Tổng phụ trách Đội và các tổ chức đoàn thể phối hợp triển khai hoạt động theo chức năng, nhiệm vụ được giao.

Việc tổ chức cần lựa chọn hình thức và phương pháp phù hợp với mục tiêu giáo dục, đặc điểm tâm sinh lý, nhu cầu và khả năng của học sinh. Các hoạt động có thể được thực hiện thông qua sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, câu lạc bộ, hoạt động theo chủ đề, tham quan, dã ngoại, hoạt động xã hội, hoạt động cộng đồng hoặc hoạt động trên môi trường số. Đồng thời, hoạt động phải bảo đảm tính giáo dục, thực tiễn, an toàn và khả thi, tạo cơ hội để mọi học sinh đều được tham gia và phát huy năng lực.

Trong điều kiện đổi mới giáo dục, nhà trường cần tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, khai thác các nền tảng số, học liệu điện tử và công cụ hỗ trợ nhằm mở rộng không gian trải nghiệm, tăng tính tương tác và nâng cao hiệu quả tổ chức. Như vậy, tổ chức hoạt động trải nghiệm là quá trình phân công nhiệm vụ, huy động các lực lượng, chuẩn bị điều kiện và triển khai hoạt động theo kế hoạch nhằm bảo đảm mục tiêu giáo dục đề ra.

2.3.3. Chỉ đạo hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Chỉ đạo là chức năng cơ bản của quản lý giáo dục, giữ vai trò điều hành, hướng dẫn và tác động đến các cá nhân, bộ phận trong nhà trường nhằm bảo đảm hoạt động được thực hiện đúng mục tiêu và kế hoạch. Trong quản lý hoạt động trải nghiệm, hiệu trưởng và đội ngũ quản lý sử dụng các biện pháp hành chính, chuyên môn và động viên để hướng dẫn, điều phối và hỗ trợ các lực lượng giáo dục thực hiện nhiệm vụ.

Quá trình chỉ đạo bao gồm theo dõi, đôn đốc, nắm bắt tình hình thực hiện, kịp thời phát hiện khó khăn và có biện pháp hỗ trợ phù hợp. Đồng thời, nhà trường cần khuyến khích giáo viên đổi mới phương pháp tổ chức, phát huy tính chủ động,

sáng tạo và tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, nền tảng số, học liệu điện tử nhằm đa dạng hóa hình thức trải nghiệm và mở rộng môi trường học tập cho học sinh.

Như vậy, chỉ đạo hoạt động trải nghiệm là quá trình hướng dẫn, điều hành, điều phối, hỗ trợ và thúc đẩy các lực lượng giáo dục thực hiện kế hoạch, góp phần bảo đảm hoạt động được triển khai đúng mục tiêu và đạt hiệu quả giáo dục.

2.3.4. Kiểm tra, đánh giá hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học

Kiểm tra, đánh giá là chức năng cơ bản của quản lý giáo dục, nhằm thu thập thông tin, xác định mức độ thực hiện mục tiêu, phát hiện ưu điểm, hạn chế và đề xuất biện pháp điều chỉnh. Trong quản lý hoạt động trải nghiệm, kiểm tra, đánh giá không chỉ xem xét kết quả thực hiện hoạt động mà còn giúp nhà trường đánh giá hiệu quả quản lý, mức độ hoàn thành nhiệm vụ của các lực lượng giáo dục và khả năng đạt được mục tiêu phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh.

Thông qua kiểm tra tiến độ, nội dung, hình thức tổ chức, mức độ tham gia của học sinh và các điều kiện bảo đảm, nhà trường có thể xác định mức độ hoàn thành kế hoạch, kịp thời phát hiện khó khăn và điều chỉnh những nội dung chưa phù hợp. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục, việc đánh giá cần hướng đến ghi nhận sự tiến bộ của học sinh, cung cấp thông tin phản hồi để giáo viên và nhà trường điều chỉnh hoạt động giáo dục phù hợp với định hướng của Chương trình GDPT 2018 (Bộ

Giáo dục và Đào tạo, 2018a, 2018b).

Như vậy, kiểm tra, đánh giá hoạt động trải nghiệm là quá trình thu thập, xử lý và phân tích thông tin về việc thực hiện kế hoạch, kết quả tổ chức và hiệu quả quản lý, qua đó góp phần bảo đảm chất lượng và nâng cao hiệu quả hoạt động trải nghiệm trong nhà trường tiểu học.

III. KẾT LUẬN

Trên cơ sở nghiên cứu các tài liệu lý luận và quy định hiện hành của ngành giáo dục, bài viết đã làm rõ các khái niệm về trải nghiệm, hoạt động trải nghiệm và quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học; đồng thời hệ thống hóa nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức và các chức năng quản lý gồm xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo, kiểm tra và đánh giá. Các thành tố này có mối quan hệ chặt chẽ và cùng tác động đến hiệu quả tổ chức hoạt động trải nghiệm trong nhà trường tiểu học.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục và chuyển đổi số, công tác quản lý hoạt động trải nghiệm cần được thực hiện khoa học, đồng bộ, linh hoạt và phù hợp với điều kiện thực tế của từng nhà trường. Việc nâng cao hiệu quả quản lý không chỉ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện mà còn tạo môi trường thuận lợi để học sinh phát triển phẩm chất, năng lực và kỹ năng sống. Những vấn đề lý luận được trình bày là cơ sở cho việc khảo sát thực trạng và đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học trong các nghiên cứu tiếp theo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam. (2013). Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.
- Bộ Chính trị. (2025). Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22 tháng 8 năm 2025 về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018a). Chương trình giáo dục phổ thông – Chương trình tổng thể (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018).
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018b). Chương trình giáo dục phổ thông – Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018).
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018c). Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2022). Quyết định số 4736/QĐ-BGDĐT ngày 30 tháng 12 năm 2022 về việc phê duyệt Bộ tài liệu hướng dẫn hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.
- Quốc hội. (2019). Luật Giáo dục số 43/2019/QH14 ngày 14 tháng 6 năm 2019.
- Quốc hội. (2025). Luật số 123/2025/QH15 ngày 10 tháng 12 năm 2025 sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Giáo dục.